

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 90 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Oznanilo.

Odbor „katol. tiskovnega društva“ je sklenil v svoji seji, dne 2. novembra 1891 tako-le:

Gledé na to, da je namen „kat. tisk. društva“ v prvi vrsti razširjati med slov. ljudstvo dobre knjige in časopise; dalje

gledé na to, da doseže društvo to naj-laglje, ako jih daje po kolikor mogoče nizki ceni in

gledé na to, da ste dosedanji prilogi, „cerkvena“ in „gospodarstvena“, nekaj od-ročni: naj se

1. oblika „Slov. Gospodarju“ ob novem letu **poveča** ter se potem gradivo imenovanih prilog vzprejme v listu samem in naj se

2. „Slov. Gospodarju“ **zniža** cena na **2 gld. 50 kr.** za celo leto, **1 gld. 25 kr.** za pol in **65 kr.** za četrt leta.

V Mariboru, dne 24. decembra 1891.

Predsednik „katol. tisk. društva“:

Lovro Herg,

korar stolne cerkve.

Letošnje božičnice.

V mestih in tudi v drugih premožnih hišah je nastala navada, da daje gospodar ali gospodinja svojim ljudém o božiči posebna darila, božičnice. Navada sama na sebi je hvale vredna in izvira iz krščanstva. Kakor so kedaj nam dala nebesa Odrešenika, ne da so ga ljudje zaslužili, tako se daje tudi v teh hišah božičnica na vrh, na navadno plačilo družine.

In koliko veselja je bilo v času, ko se je Odrešenik rodil, ubogo dete v jasliah, blizo Betlehema! Angelji z nebes doli so prihiteli pozdravit ga in se veselit s pastirji, ki so ga vzprejeli. Iz angeljskih grl je donela pesem: „Slava

Bogu na višavah in mir ljudém na zemlji, ki so dobre volje!“ Isto pesem poje tudi dandanašnji angelj varuh pri vsacem kristjanu, ki more reči o božiči, da je „dobre volje“ t. j. da biva v njegovem srci Odrešenik, sveta milost božja. Ako nima za-nj tudi nihče na celem svetu božičnice, njemu je lahko zadosta na tej, ná milosti božji. „Mir ljudém na zemlji, ki so dobre volje!“ Nje, dobre volje, oj milosti božje želimo pač mi za božič vsem našim bralcem in to pray iz srca, kajti iz nje izvira mir, ki ga svet ne daje, mir v srci človeka, mir v rodbini, mir v soseski....

Tak mir dobi pa se pač le v cerkvi, v sv. katoliški cerkvi. Ali tudi svet dandanašnji deliva božičnice, najbrž pa samo zato, da posnema sv. katoliško cerkev, ki odpira v sv. adventnem času na stežaje svoja vrata za vse, ki želijo dobiti pri njej „dobre volje“, milosti božje. Nekam enako je ravnal letos, če smemo tako reči, v političnem oziru grof Taaffe, ki je sedaj že trinajsto leto na čelu avstrijske vlade. Tudi pri njem dobi se letos božičnica, ali ona velja le za nemško. liberalno levico. Drugod pa bode ta božičnica brž le kako kisló jabelko.

Kakor je znano našim bralcem, nima vlada doslej v državnem zboru za-se zanesljive večine. V njem so trije večji „klubi“: nemških liberalcev, konservativcev in poljskih poslancev, vsi drugi poslanci, tudi mladočeski so brez vse moči. K večjemu si poslušá kateri minister še njih govore in če ga je volja, še tudi odgovori kaj na-nje, ali kakor pravimo, moči nimajo taki nobene v rečéh, ki jih hoče vlada dognati. Kar se v tem oziru sklene v onih treh klubih, to se izgodi in nič drugače. Vladi je bilo tako v časih prav, toda ne vselej, kajti ona ni mogla vselej pripraviti onih klubov na to, da potegnejo z njo ter ji izpolnijo nje voljo.

Doslej še je vladi šlo tako po večjem na voljo, ali za dolgo to ne more biti. Vsled tega je grof Taaffe pripravil posebno božičnico — za največji klub, za klub nemških liberalcev.

Njim na ljubo hoče privzeti si iz njih vrste ministra, toda „brez listnice“ t. j. on ne dobi nobenega posla pri vladi, ampak zastopa pri njej le želje svojega kluba, svoje stranke. Tako misli grof Taaffe, da dobi v državnem zboru za-se večino t. j. da bodo vsi trije klubi za-nj, za njegovo vlado, poslanci pa, ki niso doslej ali bi ne hoteli biti poslej v katerem trojih klubih — ti naj pa storé, kar jim drago! Kar hoče grof Taaffe, njegova vlada, tega jim ne bode več mogoče ovreči.

Reči se mora, da je to nenavadna božičnica, ali grof Taaffe ima pravico do nje. Vprašanje je samo, če tekne tudi taka božičnica naši državi, nje raznim ljudstvom. Na to vprašanje pa je odgovor različen in se ravna po tem, kako da človek sodi o grofu Taaffe, o njegovi dose-danji vladi. Pravi se, da vlada ostane tudi poslej taka, kakor doslej, v ravno istem tiru. Kaka da je v tem oziru naša sodba, o tem znajo naši bralci do volje, zato ne rečemo dnes tudi ničesar o tej novici, katero dobimo od grofa Taaffe in njegove vlade za našo letošnjo božičnico.

Brod, slavonski in bosenski.

Moj namen ni, popisovati Broda, bodi-si staro avstrijsko mesto z visoko trdnjavo tega imena na levem bregu Save, bodi-si nekdanj turški „Bosut“, sedaj bosenski Brod unkraj Save. To storilo je vse odličnejše pero v prezanimivem spisu: „Iz Gradca v Sarajevo“, ki je izšel v tem listu že leta 1879. Jaz bi le rad povedal, kako se je nama godilo oni večer, katerega sva prvokrat v svojem življenju preživela med Turki. Ker se je jesensko solnce že približevalo vrhuncem bosenskih hribov, hitela sva s kolodvora Brodskega naravnost proti bregu Savskemu, da bi k malu videla sloviti most, ki ne združuje samo oba Broda, ampak veže staro z mlado ali „Novo Avstrijo“. Komaj sva našla časa vprašati delavce, kaj nameravajo z visokim drogom ob cesti, ki pelja s kolodvora v mestu. Pozneje sva še le zvedela, da ima ban Hedervary priti iz Zagreba ter da mu stavijo „služebni“ slavolok. Ko prideva do obrežja lene Save, videla sva ob našem bregu mnogo ladij privezanih, prek široke reke pa so gledale najine zvedave oči neomejeno bosensko ravnino. Za vodo na levo peljala je široka nabrežna cesta do frančiškanskega samostana, na desno, ali proti vodi videla sva pa že od daleč zaželen most, vezoč oba Savska bregova. Midva vkreneva jo takoj na desno proti železničnemu mostu, po katerem je ravnokar drdral najin vlak iz „avstrijskega“ v bosenski Brod in od tam dalje v pomlajeno Sarajevo. Za vlakom peljal se je bosenski kmetič s čilim konjičkom po ravno tistem mostu na

nekdanj turška tla. Prizor ta bil ti je prav zanimiv. Za tri krajcarje kupiva si pri „čuprijašu“ (mostnarji) pravico, da smeva in sicer prek popolnoma železnega mosta korakati v srebrno Bosno, v katero so naši hrabri vojaki leta 1878 prodirali po plavajočem (iz pontonov sestavljenem) mostu. Moram obstati, da me je zelo očaral ta most, tako zavolj svoje dolžosti in nenavadne širokosti, kakor še posebno zavolj svoje nepričakovane visočine, s katere se namah pregledata oba Broda in vsa njuna okolica ali pokrajina ob visokih Savskih bregovih.

Prav posebno mikaven bil je prvi pogled na bosenski Brod, nad katerim se je lesketal v večernem solncu zlat avstrijski orel. Bila je to v resnici vzvišena misel, da so Bošnjaki in Hercegovinci v hvaležni spomén na prvi prihod našega milega cesarja Franca Jožefa I. na bosenska tla, postavili veliko kamenito soho (obelisk), vrh katere stoji pozlačen dvoglavni avstrijski orel. S svojimi široko razprostrtimi perotmi on prav živo predstavlja očetovsko skrb našega svetlega vladarja za obe ti osvobodeni deželi. Na podstavku tega spomenika vsekane je nemški napis za hrvatskim, srbskim in turškim, a kjer imajo naši varihi Bosne prvo besedo, tam se nemški jezih vse preveč šopiri ter nam prav po nepotrebnem odvrtačuje srca teh in drugih jugoslovanov.

Od te spominske sohe, ki stoji na prvem tržiču blizu železničnega mosta, mahala sva jo urno po edini, prav široki cesti na nasprotni konec bosenskega Broda. Ker je bil ta dan petek, imeli so Turki svoj praznik, pa na cesti se je to le malo poznalo. Ako bi me vprašal, kateremu slovenskemu selu bi bil bosenski Brod najbolj podoben, rekel bi, nekdanji Vranski vesi, predno je prišla do časti trga. Na zapadnem kraji „Bosna-Broda“ stoji prostoren kolodvor prve postaje nove bosenske železnice. Poleg kolodvora je „c. in kr. vojaška pošta“, na katerej poslujejo poštni vojaki. Po svoji šegi izročil sem tej avstrijski pošti par bosenskih dopisnic na svoje prijatelje v dragi domovini. Na to stopiva z mojim gosp. tovarišem v bližnjo gostilnico ali reštavracijo „kod avstrijskog cara“, da izprazniva pol litra slavonske črnine na zdravje najin角度 prijateljev. Zanimiv bil je račun, katerega nama je sestavil višji natakar v pristni bosenski (!) nemščini. „Eine Wein“ (bilo ga je pet decij ali pol litra) 25 Kr. „eine Käs“ 20 Kr. itd. a vse v napačnem spolu. Kakor sva prilično zvedela, bil je ta natakar Oger (MagyareMBER), ki bosenskega jezika ni razumel, a je vendar na bosenskih tleh iskal si svoj kruh. Pa njegovi rojaki sploh dobro razumejo naše kulturoborce pri izpodrivanji domačega narodnega jezika zvesto posnemati.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

S kmetskega vrta.

Še ni dolgo, da sem bral v nekem listu razpravo o sadjereji, v kateri se priporoča, naj se ne sadi preveliko vrst jabelk. Jaz sem pa po nekoliko nasprotnega mnenja, da se naj precej vrst poskuša in katere kraju, zemlji in okusu najbolj ugajajo, te pa še naj človek kolikor mogoče pomnoži. Različnost vrst priporočam tudi zato, ker ni vsako leto ugodno vsem vrstam jabelk, eno leto je bogato obrodila ta vrsta, drugo leto ta navadno počiva, pa obrodí druga in tako je skoraj vsako leto kaj prigrizniti. Tudi je treba jemati pri tem ozir na porabo sadja, ali se iz njega napravlja mošt, ali je pa za prodajo, ali ga hočemo posušiti; največkrat pa je sveže shranimo in če je dobre vrste ter trpežno, prinese nam še na ta način največji dobiček.

Za mošt so najboljša trda, kislá jabelka, ker takšna dajo največ mošta, pa je tudi trpežnejši od onega iz sladkih jabelk. Enako se tudi za prodajo izbirajo navadno le kislá jabelka, samo da imajo kupci tudi radi krasno barvo, ker ta oči vabi in sadje zato lažje spečajo. Sladka jabelka, če tudi fine vrste, imajo v kupčiji zmiraj nižjo ceno od kislíh, nekaj tudi zato, ker ta imajo navadno nežnejšo kožo in se zato pri spravljánji rajše skvarijo. Pač pa so te boljše za sušenje, le škoda, da se je to že jako opustilo, nekaj, ker to zahteva precej dela in kurila, nekaj pa, ker dandanes družina in posli suho sadje za „malo južino“ le malo obrajtajo. Ko bi se, postavim, oživila kupčija s suhim sadjem v tujino in bi imelo primerno ceno, kazalo bi vsaj premožnejšim kmetom napravili si sušilnice po novejšem načrtu, da se sadje, kolikor mogoče, lepo posuši, ker le takšno se lahko speča. Kakor pa se je dozdam vsušilo v peči, s takim bolj, da se ne pokažemo v svet, ne imelo bi prave cene. Najbolja je toraj ona vrsta, ki dolgo obstoji, pa je tudi trdna prej na drevesu proti mrazu in gnilobi ter ob spravljánji proti udarcu.

Kolikor je meni znano, je vsled teh lastnosti najboljši, posebno za hladne kraje zimski manšancelj, pri nas tako imenovan, morebiti je njegovo pravo ime drugačno, kar žal, da mi ni znano, tudi ne vem, koliko je ta vrsta pri nas razširjena. To vrsto priporoča vse; pravič trdnost in zgodnja rodovitnost drevesa. Izmed bolezní škoduje mu še največkrat rak, kateri si navadno svojo žrtvo, katere se loti, že zgodaj izbere in katerega drevesa se loti, navadno je po njem čez nekaj let. Rodi pa takšno bolno drevo do zadnjega. Pred par leti posušilo se mi je eno, ravno ko bi imelo zoriti. Vse polno lepih jabelk na drevesu, pa kar naglo je

začelo se listje mu sušiti in niso jabelka več zazorila. Podobno se mi je zdelo, kakor če naglo umrje mati, ki ima okoli sebe vse polno drobnih otrok. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 28. decembra v Orešji pri Brežicah, v Stradenu in v Vitanji. Dne 31. decembra v Gradci in na Ptuji (za svinje). Dne 2. januarija 1892 v Bučah in v Št. Juriji na južni železnici.

Dopisi.

Iz Ptuja. („Slov. pev. društvo.“) Velečenjenim odbornikom, poverjenikom in vsem prijateljem „Slov. pev. društva“ v Ptuji naznanja se tem pótom vsposed prihodnje redne odborove seje dne 6. januarija 1892 ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ na Ptuji z uljudno prošnjo, naj počastó vzlasti vnanji odborniki, sejo radi važnega predmeta, ki bode na dnevnem redu, osobno, ali pa naj razodenejo svoja mnenja, želje, nasvete o tej stvari pismeno vsaj do 3. januarija 1892 predsedništvu. Vsak nasvet nam bode ljub, posebno pa nasveti naših prijateljev in veščakov. Vspored: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Dopisi. 2. Določi se kraj in čas prihodnjemu koncertu in 4. Razni nasveti in sluhajnosti. Odbor.

Od sv. Križa na Murskem polji. (Rovanje.) Nekako središče so si nemčurji napravili v novem času v Radincih, ter so si osnovali nemškutarsko pevsko društvo. Trdno smo prepričani, da pri tem ne bomo zasledili nobenega poštenega slovenskega narodnjaka. Pravijo, da je glavni podpornik tega nemčurskega rogoviljenja g. Henn. Ako je to istina, potem bomo mi Slovenci tudi povedali svojo besedo. Dozdaj smo kupovali pri njem slatino, ako pa se je pridružil našim zagrizenim sovražnikom, potem ne bo več slovenskega krčmarja po vsej slovenski zemlji, ki bi točil njegovo Radinsko slatino. Zato mu mi dobro stojimo! Namen nemčurjev je, da bi nas zdaj od spodnjega in gornjega konca zajeli. Saj to mi dobro vemo, da jim Mursko polje neizmerno diši. Po malem in previdno že rujejo na vse načine, da bi nas spravili v svojo oblast. Zato je treba, da imamo zelo opazko. Zdaj bodo skoro občinske volitve po vsem Murskem polji. Tote volitve so neizmerne važnosti za nas Slovence. Naj se torej vsi pošteni Slovenci združijo in trdno delajo na to, da bo povsod voljen za predstojnika le zaveden, neustrašen slovenski korenjak. Za Boga ne volite nemškutarskih vetrnjakov in babjakov! Nemčurji obračajo zdaj svoje žrelo po Križevcih. Čujemo, da nameravajo k nam napraviti na Štefanje nekakšen izlet. Ako pridejo k nam s poštenim namenom, dobro; mi nimamo nič zoper to. Ali malo drugače bomo se gledali, ako bodo hoteli v našem čisto slo-

venskem kraju nemčurstvo širiti. Hujskačev in rovarjev ne potrebujemo. Tukaj je slovenska zemlja, to so naši kraji. Toto pravico in dolžnost imamo, da se smemo in moramo braniti proti vsem, ki hočejo po nepotrebnem med nami ljubi mir kaliti. To so naše besede in tako bomo tudi delali. Tedaj na veselo svidenje!

Od sv. Petra pri Radgoni. (Posojilnica.) V četrtek se je vršil v Gorenji Radgoni, posebno od kmečkih prebivalcev, mnogobrojno obiskan shod, na-nj so prišli pa tudi iz Celja dr. Ivan Dečko, naš deželni poslanec, Franc Lončar, tajnik „Zveze slovenskih posojilnic“, in naš domačin drd. Anton Brumen. Gosp. dr. Ivan Dečko, predsednik shoda, razloži temeljito veliki pomen posojilnic v občē, posebno pa še take posojilnice za gorenjeradgonski okraj, v narodno-gospodarskem, narodnem in političnem oziru in navzočni sklenejo osnovati posojilnico v Gorenji Radgoni. Predložena pravila se odobrijo in se bodo takoj, da se opišejo v združni register, poslala okrožnemu sodišču v Celji. V načelstvo novemu zavodu izvoli se g. č. g. Anton Belšak, župnik v Gorenji Radgoni, načelnikom in za ude gg. dr. Jos. Gorički, odvetnik; Oton Ploj, c. kr. notar; o. Emeron Šlander, administrator; Jos. Zemljič, nadučitelj v pokoju; Jos. Škrlec, posestnik in krčmar, vsi v Gorenji Radgoni in Franc Krempelj, posestnik v Črešnjevci. Računski pregledovalec je č. g. Martin Meško, župnik pri Kapeli, in njegov namestnik č. g. Al. Šijanec, župnik v Negovi. Tako je sedaj vse narejeno, da novi denarni zavod lahko k malu začne svoje delovanje. Da bode to delovanje koristno in častno za vse Slovence našega okraja, za to so nam porok imena v načelstvo izvoljenih, saj so to najodličnejši možje našega okraja. Tedaj srečo dobro!

Iz Doline. („Drobtinice“.) To jesen je izšel v založbi „Kat. družbe“ v Ljubljani XXV. letnik tega Slovincem toliko priljubljenega letopisa. („Drob.“ dobivajo se tudi pri D. Hribarji v Celji po 80 kr.) Neumorno delalni njihov urednik, preč. g. dr. Fr. Lampé pojasnjuje v predgovoru, zakaj da je letos namesto drobtinic podal Slovincem velike kose! Pravi zato, ker je od sotrudnikov le takšnih dobil! A berilo za volj tega nikakor ni dolgočasno. Imajo pa „Drob.“ tri predele: a) „Nabožni del“ obsega to leto 7—10. del Kamus-ovega neprecenljivega spisa: „Duh sv. Frančiška Saleskega“ v gladkem prevodu. b) „Življenjepisi“ zavzemljejo polovico „Drob.“, ki štejejo letos zopet do 200 strani! Fr. Kramar, bivši korar Ljubljanski, popisali so sami svoje življenje, sicer jako mično, a tako obširno, da je letos izšlo samo 18. odstavkov. 2. Fan. Lesjaka, Kostanjeviškega župnika, življenje naslikal nam je prav živo č. g. dr. Jos. Marinko. 3. Dobro-

znani pisatelj P. Flor. Hrovat sestavil je pa življenjepisi res apostolskega misijonarja, gosp. Lovr. Lavtizarja. c) Zaba vni del podaje nam mično pripoved o „Dobovškem gospodu“ (župniku) od J. Bedēneka. Le škoda, da se ta „štoriija“ konča, kakor da bi bil odrezal! — Ob koncu „Drobt.“ priporočujeta se „Katol. družba“ in pa „Marijanišče“, dve blagodejni napravi v Ljubljani. Prav lepa je slika na čelu „Drob.“, ki kaže: Romarska cerkev na Trsatu.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zvezda nemških liberalcev vzhaja na Dunaji ali tako svetla ni, kakor bi jo oni radi. Le eden mož iz njih vrste postane minister, grof Kuenburg, pa jih ona šteje toliko v svoji sredi! Ni vit. Plener, ni baron Chlumecky neki nista za ministra, le nek grof, o katerem se ne zna veliko več, kakor da se šteje za liberalca, pa brž sam doslej ne zna, zakaj da tako. — Državni zbor dobi v novem letu novega predsednika ter se umakne stari dr. Smolka neki svojemu mlajšemu tovarišu baronu Chlumeckiju. Kakor se torej vidi, veslamo precej hitro na levice tudi v tem zboru. — Hitro po božiči snidejo se nekateri deželni zbori, toda le za malo dni. Da se snide naš, štajarski v ponedeljek dne 28. decembra, to smo že naznanili. Za to, sodimo, pa že le ni bilo toliko sile, kakor je je dež. glavar, grof Wurmbrand nagnal vladi, da mu ga je, če tudi ne rada, sklicala še to leto. Če velja brez tega po drugih deželah, čemu bi ravno v naši ne? — V Gradci je hripe v toliki meri, da je c. kr. namestnik razpustil vse šole. — Na Koroškem se godē čudne reči. V Žihpoljah so zmagali slov. kmetje pri volitvah v občinski zastop, nemškutarji pa so se pri vladi pritožili zoper volitev in prec jih je ona ovrгла. Nasproti pa so v Kotmari vasi zmagali nemškutarji in pritožili so se po pravici naši kmetje zoper volitve, ali vlada jih je vse eno potrdila. Kakor se vidi, deli se solnce in senca ondi prav različno! — Kranjsko „katol. politiško društvo“ ima v nedeljo, dne 3. januvarija svoj občni zbor in razpravlja kanonik Klun na njem o notranjem položaji ter o delovanji svojem v drž. zboru. Kedaj pa in kje slišimo kaj o naših drž. poslancih, o našem „slov. društvu?“ — Deželni zbor za Primorje anide se tudi še to leto, isti dan, kakor štajarski. — Iz Gorice želijo dobiti telefon ali brzoglas do Trsta. Po tej napravi bode lahko človek govoril iz Gorice kar v Trst, prav tako, kakor se drugod brzojavi ali piše. — Ker živi v Trstu veliko Slovincem, treba bi bilo za njih otroke tudi mestne šole, toda laški mestni zastop ne mara take šole, češ, da je na škodo laškemu imenu mesta. Oj, oj! — V Koprju, glavnem me-

stu Istre, so Italijani zdivjali čez silo ter se psuje očitno ondi vsak, kdor ni laške krvi, najbolj pa slov. dijaki na tamošnjem učiteljišči. Tu bode treba pomoči in to od c. kr. gosposke. — V zapuščini pokojnega kardinala Mihajlovića v Zagrebu kaže se za več sto jezer dolga, ljudje pa so šteli kardinala med bogataše. — Drž. zbor ogerski je pritrdil trgovinski pogodbi z Italijo, Belgijo in Švico. — Minister Fájerváry je imel dvoboj s poslancem Ugronom in to zavoljo razžaljivih besed tega v drž. zboru zoper ministra. Minister mora sedaj iz službe svoje, ker drž. postava prepoveduje dvoboje in je čudno, če je že ud vlade več ne spoštuje.

Vunanje države. Na visoki šoli, katera se vzdržuje na stroške sv. očeta v Rimu, uči poslej profesor Denunzio staroslovenščino. To je lepo znamenje za to, da vlada v katol. cerkvi pravica in ljubezen do vseh ljudstev. — Italija dobi novo carinsko postavo, ime ji je catenaccio t. j. veriga. Ona terja visoko carino od živil, katera se prodajo iz države, pa tudi od nekaterih, kedar se kupijo po drugih državah za Italijo. V drž. zboru pa se brani Crispi in njegova stranke take postave, najbrž pa samo zato, da nagaja sedanji vladi, ki mu ni pogodu. — Francoska vlada zatrjuje, da ona ni sovražnica katol. cerkve, ali ako človek vidi nje ravnanje, lahko razsodi, koliko ji je v tem verovati. Ona v tem oziru pleše, kakor se ji piska od framasonstva. — Postava o društvih se ne dopada sedanji vladi ter hoče v tem oziru drugo, bolj ostro. — V Belgiji so prišli na sled posebni trgovini, pri njej hodi jim za služkinje ter se one prodajo, ne da same znajo za to, na Angleško. Zdaj bo pa menda tej trgovini konec. — V angleškem drž. zboru so imeli te dni nevoljo z drž. poslancem Hastingom; možu se očita, da je kacih 150.000 gold. zapravil na škodo nekemu zavodu, čegar premoženje je bilo njemu na skrbi. Iz zbora peljali so ga v ječo. — Nemški cesar je povzdignil drž. kancelarja, generala pl. Caprivi, v grofa, znamenje, da mu vodi državne posle po volji. Bismarcku pa to ne bode prav, kajti on misli še zmerom, da cesar ne more biti brez njega. — Ruska vlada skrbi za tiste kraje, koder je strah gladú, sedaj tudi tako, da daje ljudém dela. To bode najbrž bolje, kakor pa, če jim daje le na posodo denar. — Bolgarska vlada je prišla v zamero pri Francozih, ker je izgnala iz Sofije neko človeče; le-ta je delal ondi vedno nemir, pa je bil francoske krvi in zato ne pod domačo gosposko. — V Belem gradu so bile une dni volitve v mestni zastop a ni prišlo dovolj volilcev, zato so volitve preložili. Kaj je krivo take mlačnosti in to v prestolnem mestu? — Turški sultan ne mara se mešati v bolgarske prepire, da-si mu francoski poslanec prigovarja na vso silo, naj se pokaže

v tej reči za „gospoda“ Bolgarije. Doslej je še namreč Bolgarija pod neko tursko oblastjo, toda to je le po imenu, ne pa več v resnici. — Tisti misijonarji, ki so prišli iz Mahdijevih ječ v Afriki, so neki še precej zdravi, toda nazaj si ne želé več. Najbrž gredé domov, v Evropo, deloma na Francosko, deloma pa na Angleško. — Po južni Ameriki se širi ustaja skorej v vsaki državi jo imajo in tam je to sedaj lahko, kajti ondi imajo zdaj poletje, torej toplo zadosta. V Pernambuci so se sprijeli prebivalci in redarji v nedeljo ter je bilo do 100 ljudi več ali manj ranjenih, nekoliko pa je tudi umorjenih. To je prijazno mesto!

Za poduk in kratek čas.

Smrtna ura.

Iz poljščine za Slovence priredil J. Sattler.

(Dalje.)

Vladislav se je vrnil k roditeljem domov. Čez nekoliko mesecev uzrl je iz nova Helenko. Oče njen mu je razodel, da sedaj nič ne ovira njijinega zakona. Mati Vladislavova si ničesar ni bolj želela, nego da bi blagosloвила otroka za poroko, predno zatisne oči. Govorila mu je o zakonski sreči z osebo, polno blagih čutov in najčistejše ljubezni.

Ali vse to je na-nj imelo malo upliva. Vladislavu je bilo ravno tako malo mar za prijaznost Helenkinega očeta, kakor za vročo ljubezen materino. Misli njegove so se neprestano utapljale v smrtni uri, kateri se je bližal od dne do dne bolj. Naposled, poldrugo leto po oni znameniti noči, udal se je in šel pred altar. Duhovnik ga je nerazrušljivo združil s Helenko. Prisegajoč zvestobo in obetajoč ljubezen za vse žive dni je nerazumljivo jecljal, ker je vedel, da to prisego razbije v poldrugem letu smrt neizprosna.

Na svetu je že tako, da ljudje radi sodijo vse površno; zatorej se je govorilo le o Vladislavovi sreči; v globočino njega srca nihče se ni uzrl; koliko je bilo v njem britkosti! Vse, kar bi drugega opojilo s srečo, n. pr. čast, slava junaška, lepo posestvo, pametna in ljubezniva žena, — vse to je otrovalo njemu dneve življenja; največje skrbi mu niso razpodile žalosti s čela, in stokrat lažje bi pretrpel uboštvó, zaničevanje, sramoto, kakor to, da je mogel krog sebe gledati raj, živeti pa v gotovosti, da ga skoro izgubi.

To, kar ljudje imenujejo vrhunec zakonske sreče, bilo je za-nj nov, težek obup. Helena postala je mati: povila mu je sina; on pa ga bode osirotil, zapustil nedoraslega, ki se niti spomniti ne bodé mogel njegovega obličja in očetovskega ljubkovanja! Grozno to muko je prikrival več ko dve leti na vso moč pred ma-

terjo, ženo in sorodniki, imel je vedno za-nje usmeh na ustih, da-si prisiljen, le da bi ne ustrašil teh, ki so ž njim iskreno občevali. Odkar je pa postal oče, ni se mogel več vzdržati. Mati je najprvo zapazila nenavadno njega veselost, s katero je hotel udušiti otožnost svojo; materi se je najprej čudno in neumljivo zdelo, zakaj se ogiblje vseh zabav in veselic; tudi ženo je začelo to vznemirjati.

Zaman sta se trudili ti dve ženski z las kanjem, da bi uganili žalosti tajni uzrok. Vladislav se je umel vedno izgovarjati; sedaj z nadlogo domovine, sedaj s kako drugo pretezo; med tem pa je črv skrivnostni razjedal polagoma to srce, ki je bilo zares vstvarjeno za življenje in drugim v srečo.

Ostalo mu je še samo mesec dnij; ta čas je moral poravnati račun vsega življenja, da bi stopil čist pred sodnika; ta mesec je moral vrediti vse, da bodeta srečna žena in otrok. Ker je bil vedno redoljuben in skrben, uredil je mahoma vse stvari zadevajoče imetek. Prost svetnih skrbij in udan v voljo Božjo pričakoval je mirno ure smrtne. Ta gotovost bližnjega konca, kateremu se ni mogel ogniti na noben način, povrnila mu je ne samo mir, nego tudi veselost. V hiši nastala je radost, kakoršne se že davno niso spominjali. Helenka in mati sta se čutili najsrečnejši izmed vseh žensk.

Mesec je potekel; zadnjič je solnce zašlo Vladislavu. V tem slovesnem trenutku je zbral vse sile dušne in razodel z angeljskim pokojem materi in ženi grozno skrivnost, da mu je zapustiti to solzno dolino. Opisati žalosti teh dveh ljubečih bitij ni mogoče zemeljskemu peresu.

Vladislav se je pripravljaj na smrt.

Na vzhodni strani hiše bila je lepa terasa ali stopnja, vodeča na vrt, kjer so stale navadno po letu v posodah pomeranče, citrone in druge redke cvetlice. Tja si je ukazal Vladislav prinesti naslanjač. Vsedel je med mater in ženo, držeč na kolenih sinka v povojih.

Kako strašno je pač bilo to slovo! Kako se jim je dozdevala ta noč dolga in zopet kratka! Koliko raznih misli se jim je osnovalo v glavi o smrti, ki bode nastopila, in to tem bolj, ker je bil Vladislav popolnoma zdrav! Dojde li ta kruti gost, kakor strela z neba, ali morda kakor pošast iz propada zemeljskega, da požré svojo žrtev? Nihče ni vedel; samo pogledi teh treh nesrečnikov so begali blodeč s predmeta na predmet....

„Mislimo o bodoči moji domovini“, dejal je Vladislav in dvignil oči proti jasnemu nebu, ki je bilo posuto z nebrojnimi zvezdami; sedaj pa sedaj so se lahki oblaki postiljali mesecu pod glavo, kakor tedaj, ko je pred tremi leti šotoril v opustošenem samostanu Kartuzijanskem. Oh nesrečna noč! Oh nesrečna skrivnost, kupljena s tolikimi mukami!

Med tem se je na obzoru svitati začelo. Jutranja zora napoveduje prihod solnea; spev vzbujenih ptic, prepir petelinov v vasi, vse to oznanjuje na jedenkrat novo življenje o prirodi, nesrečnemu Vladislavu pa — smrtno uro.

(Konec prih.)

Smešnica 52. „Oče“ pripoveduje France, prišedši iz šole, „oče, g. učitelj so mi dali dnes najboljši prostor v šoli!“ — „Kje pa?“ vpraša oče. „V zadnji klopi“, odreže se France veselo, „koj pri peči“.

Razne stvari.

(Najvišje darilo.) Nj. veličanstvo svetli cesar je daroval za ljudsko šolo pri sv. Martinu na Pohorji 100 gld. iz lastnega premoženja.

(Drž. zbor.) Poslanci: Fr. Robič, baron dr. Pauli in dr. Klaič nasvetujejo v odseku, ki se posvetuje o trgovinskih pogodbah, naj drž. zbor ne vzprejme dostavka v pogodbi z Italijo, po katerem se pobira od naše strani kedaj samo po 3 gld. 20 kr. carine od italijanskih vin. Doslej se pobira po 20 gld., gotovo ne na škodo domače vinoreje naše.

(Državni poslanec) vlč. g. dr. Lav. Gregorec je pred nekaterimi dnevi kaj izvrstno govoril v državnem zboru o naših razmerah; za zdaj se g. poslancu v imenu bralcev in volilcev zahvalujemo za odlični govor, v prihodnjem letu pa ga bomo priobčili.

(Celjska okolica.) Občina Celjska okolica je sklenila pri občinski seji dne 20. dec. ugovor, v katerem ostro zavrača razžaljive besede dr. Neckermanna. Tako je prav. Besede ugovora priobčimo pa v prihodnjem listu, da nam je ni treba trgati na dvoje.

(Cerkveno petje ob božičnih praznikih.) Cecilijinega društva veliki pevski zbor poje ob božičnih praznikih v stolni cerkvi v Mariboru pri polnočnicah, slovesni sv. maši mil. knezoškofa ob 10. uri, in v nedeljo na praznik sv. Janeza evangelista. Glasbeni umotvori, posebej maše dr. Wittove, so polne cerkvene resnobe in prave pobožnosti ter jih umetniki prištevajo najboljšim prvizvodom cerkveno-glasbene umetnosti.

(Redni občni zbor) telovadnega in gasilnega društva „Savinjski Sokol“ se vrši v dan sv. Štefana, 26. decembra 1891 v gostilni gospoda I. Lipolda v Mozirji. Vspored je ta le: Ob polu 3. uri popoldne zbiranje Sokolov v gostilni g. Ivana Lipolda; ob 3. uri slavnostni spreved z gasilnim orodjem v novo poslopje. Zatem je občni zbor in po občnem zboru prosta zabava.

(Umrl) je v soboto v Novem mestu pri Dunaji R. Poznik, inženjer pri c. kr. namestniji Nižje Avstrije. Pokojnik je bil vrl domoljub, da-si ni živel na slov. tléh.

(„Pozor vlak!“) Prebivalce ob novi železnici iz Celja v Velenje opozorujemo na to, da na prehodih ne bo „šrang“, kakor pri južni železnici. Zato naj pazi človek, da se nesreče varuje. Naj svojim urnim nogam preveč ne zapu! Boljše malo počakati, kakor pa v nevarnost se spuščati, češ, morebiti še pa uidem. Kaj pa, če ne uideš?

(Posojilnica.) Okrož. sodnija v Celji je z odlokom 8. decembra 1891, št. 5558 civ. dovolila, da se vpiše „Posojilnica v Framu“, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, v zdruštvo knjigo. V načelstvo zadruge so bili izvoljeni gg.: Janez Gert, načelnik in Simon Gaberc, župnik, Anton Kosér, Franc Pirkmaier, Miha Turner, Jernej Zamolo, kot odborniki in Matevž Koren in Franc Kirbiš, kot računski pregledovalca. — Z uradovanjem se začne meseca januarija 1892, in namerava odbor pri tej priliki neko svečanost prirediti. — Prvi uradni dan se bode pozneje razglasil.

(„Špeharji.“) V Mariboru imamo posebno trgovino s „špehom“ in možje, ki se pečajo s svinjsko zabeljo in nje razprodajo, imajo sploh ime, da so „špeharji“. Letos imajo dobro kupčijo po navadnih sobotah, ali včeraj in kolikor sodimo, tudi dnes jim kupčija nič kaj ne sodi. Premalo je tujih kupcev.

(Nesreča.) V ponedeljek, dne 16. dec. so imeli lov na divjačino pri Vurberku. Gonjači se bili pa tudi šolarji in nesreča je hotelâ, da je nek lovec mesto zajca nastrelil šolarčka.

(Dijaki ali ka-li?) V torek, dne 15. decembra so stali trije dijaki iz Celjske gimnazije, 14 do 15 let stari, pred okrožno sodnijo zavoljo tatvine. Dobili so za to vsi nekaj mesecev težke ječe. Človeka strah obhaja, kaj bode, če bodo tatje že tudi po šolah!

(Pošta.) V novem letu gre pošta iz Leskovca na Ptuj po šestkrat v tednu. Doslej se je to godilo le trikrat v tednu.

(Dež. hiralnica.) V nedeljo, dne 27. decembra odpre se slovesno dež. hiralnica v Vojniku. Da pride k tej slovesnosti dež. glavar, grof Wurmbrand, to se razume, a tudi več dež. poslancev se pričakuje.

(Nemško bralno društvo) obstoji od lani v Konjicah in je imelo to letos že tudi svojo obletnico. Pri njej je imel prvo besedo g. J. Kotzian, po imenu pač Nemeec sem iz tevtoburških goščav, sicer pa priprost pristav c. kr. okr. sodnije Brez Kapuna in Vrbnika — tudi pristnih Nemcev — bi to društvo bilo preveč slovensko, zato ju „D. W.“ omenja še s posebno pohvalo.

(Samomor.) V stolni cerkvi sv. Štefana na Dunaji se je vstrelil uno večer nek Albert Schuster, doma nekje na Nemškem, in je svoj sklep popisal poprej v pesmi. Ni torej dvoma, da se mu je bilo zmedlo v glavi.

(Iz Celja.) Odborniki Celjskega Sokola: Dr. Vrečko, dr. Dečko, dr. Treo, Lončar, Hočevar, drd. Georg, drd. Dominkuš so bili vsled zahteve mestnega urada Celjskega toženi od državnega pravdnštva gledé pritožbe, ki so njo vložili zarad izgrediv pri lanski Sokolski slavnosti. Prvi sodnik je obsodil vsakega odbornika zavolj razžaljenja časti na 40 gld. Pri današnji apelni obravnavi pri okrožnem sodišču, trajajoči od 9. do 1. ure, bili pa so vsi popolnem oproščeni. Celjski Sokol.

(Okr. zastop) na Ptuji ima v ponedeljek, dne 28. decembra občni zbor ob 9. uri dopoldne v navadnih prostorijah svojih.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) so darovali č. g. Fil. Vihar, župnik v Šmartinu pri Vurberku 5 fl., g. Mica R. v Mariboru 2 fl. 50 kr., zatem po gospej Rozi Spindler v Brežicah t-le gg.: dr. Fr. Firbas, c. kr. notar 3 fl., dr. Mat. Schmirmaul, zdravnik in dr. Guidon Srebre, odvetnik, vsak po 5 fl., dr. Fr. Vovšek, c. kr. okr. sodnik, Ant. Spindler, c. kr. zemljišnih knjig vodja, vsak po 1 fl., Ivan Munda, okr. zdravnik 2 fl., Miroslav Hans, uradnik, Franjo Planinec, načelnik postaje na j. žel. in č. g. Mat. Stoklas, dekan, vsak po 1 fl. in gea. Erna Razlag, učiteljica v Ljutomeru 1 fl.

Loterijske številke:

Gradec 19. decembra 1891	7, 86, 36, 11, 67
Dunaj „ „	48, 39, 3, 52, 47

Na prodaj!

Pri Kapeli, blizo Radgone, pol ure od železniške postaje Radensko kopališče je na prodaj lepo zidana hiša z gostilnico, štacuno in prodajo tobaka, na okrajni cesti med Radenci in sv. Jurjem, blizo cerkve, na izvrstnem prostoru. V hramu so 4 sobe, 1 štacuna, 1 kuhinja, 1 čumnata, podzemeljska klet, pri hiši lep vrt za goste in keglišče; gospodarsko poslopje: mesnica, kravji in konjski hlev, 3 svinjski hlevi in drvarnica; 3 orali zemlje: vinograd in njiva. Natančneje se izve pri Jozefi Horvat, pošta Bad Radein. 1-2

Na prodajo!

Pri neki farni cerkvi Brežiškega okraja, pri cesti proti Brežicam, odda se dosti prostora in je tisto torišče sposobno za vsekako trgovino. 2-3

Izabelskih živic,

več tisoč, prodaja po ceni Ivan Krajnc, veleposestnik v Št. Ilji, pošta Velenje. 2-3

Zahvala.

Za mnoge dokaze presrečnega in dobrotnega sočutja ob smrti visokočastitega in ljubljenelega g. župnika

Tomaža Jeretina,

za darovane krasne vence in za izredno mnogobrojno spremstvo k poslednjemu počitku, zlasti prečastitemu mil. g. prelatu in stolnemu dekanu gosp. Ign. Orožnu, premil. gosp. Fr. Ogradiju, opatu Celjskemu, visokoč. g. kanoniku Jeraju za njih trud, vsej preč. duhovščini za mnogobrojno udeležbo, g. vođu in gg. uradnikom tovarniškim v Štoréh, spoštovanemu celemu učiteljskemu osebju, županoma in vsem cerkvenim ključarjem in drugim udeležnikom izrekata najprisrčnejšo zahvalo tem potom

Karl Tribnik,
provisor.

Janez Sušnik,
kapelan.

Na Teharjih pri Celji, dne 22. dec. 1891.

Hrastov les na prodaj.

Občina **Babinci** pri Ljutomeru bode dne **11. januarija** 1892 predpoldnevom itd. hrastova drevesa v občinskem logu stoječa, po dražbi za gotovo plačilo oddavala; ter vabi vljudno k tej dražbi vsakega, ki bi hrastovega lesa kaj potreboval.

1-3

☛ Zelo po ceni! ☛

Papir

pisan na eni in dveh straneh,

Svilnat papir

za umetalne cvetlice v krasnih barvah,

Podobe za jaslice, zlate in srebrne pene, angeljski lasi, šumečo zlato.

Vsakovrstni koledarji za **1. 1892** in **molitveniki** priporoča

A. PLATZER,

poprej **ED. FERLINC,**

zaloga papirja, galanterijskega blaga in šolskih reči v **Mariboru ob Dravi**

gosposke ulice št. 3. 4-4

☛ gosposke ulice št. 3. ☛

Dva potovalna zastopnika

za stroko požarnega zavarovanja sprejme **vzajemna zavarovalna banka**

2-3

„SLAVIJA“.

Zahteva se znanje slovenskega jezika v govoru in pisavi ter neomadeževana preteklost.

Ponudbe pošiljajo naj se **generalnemu zastopniku** banke „Slavije“ v Ljubljani.

Tinktura za želodec,

19-25

katero iz kineške rabarbare, kerhlikovečevega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI, lekar**, pri angelju v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpetje.

— Razpošilja jo izdelovatelj v zaboječkih po 12 in več steklenic. Zaboječek z 12 stekl. velja gl. **1.36**, z 55 stekl. 5 klg. teže, velja gl. **5.26**. Poštnino plača naročnik. Po **15 kr.** stekleničico razpodajajo **lekarne**: v Mariboru: **Bancalari in König**; v Ptuj: **Behrbalk**; v Celji: **Kupferschmid**; v Gradci: **Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.**

Lepa jabolčna drevesa,

komad 30 kr. prodaja

Jože Janežič,

11-26

na **Bizelskem pri Brežicah.**

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gl., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr. in 25 kr.

po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinsseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

☛ Zdravila razpošiljajo se vsaki dan. ☛

25-26